

НА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ПРОПОЗИЦІЯ

www.propozitsiya.com

12 2010

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ З ПИТАНЬ АГРОБІЗНЕСУ

**Правила годівлі
супоросних
свиноматок**
▶ стор. 120

profi
MAGAZIN FÜR PROFESSIONELLE LANDWIRTSCHAFT

ТЕСТИ У КОЖНОМУ НОМЕРІ

4 820077 600028

Передплатний індекс 74348

Аскароз свиней

Світова практика свідчить, що створення м'ясного балансу в країні неможливе без інтенсивного розвитку свинарства. Серед причин, що стримують розвиток галузі, — паразитарні хвороби, які завдають значних економічних збитків.

Анатолій Антіпов,
канд. вет. наук,
доц. кафедри паразитології та
фармакології БНАУ

Повідомлення у вітчизняній та зарубіжній літературі засвідчують, що найбільшого поширення з-поміж паразитарних захворювань свиней набули шлунково-кишкові нематодози, зокрема аскароз свиней.

Що спричинює аскароз?

Аскароз свиней — нематодозне захворювання свійських та диких свиней

переважно у віці п'яти-шести місяців, яке характеризується ураженням тонкого кишківника, печінки, легенів і проявляється виснаженням, мінливим апетитом, ознаками бронхопневмонії, проносами, проявами алергії, нервовими розладами й спричинюється гельмінтом *Ascaris suum*.

Економічні збитки мають від загибелі й виснаження тварин; зниження приросту живої маси та погіршення якості м'яса; зниження відтворної здатності й вибраковування уражених органів, а також від збільшення витрат на проведення лікувально-профілактичних заходів.

A. suum (Goeze, 1782) — нематода великих розмірів, веретеноподібної фор-

ми, рожевувато-білого кольору (рис. 1). Кутикула покреслена в поперечному й поздовжньому напрямках. Самці завдовжки 12–25 см, а самки — 20–35 см. Ротовий отвір облямований трьома губами. Стравохід циліндричний. У самців є дві короткі й однакові спікули.

Яйця збудника темно-коричневого кольору, овальної форми й укріті товстою шкаралупою, що складається з чотирьох оболонок. Зовнішня оболонка горбкувата.

Після запліднення самки відкладають у просвіт кишок близько 200 тис. яєць за добу, які разом із фекаліями потрапляють у зовнішнє середовище. Свіжовиділені яйця паразита неінвазійні й містять зародок. За наявності в навколишньому середовищі трьох чинників: кисню, вологи й тепла (гранична температура — 13...32°C) — через 15–30 діб в яйцях визрівають інвазійні личинки.

Як заражуються свині?

Свині заражуються під час заковтування з кормом інвазійних яєць. У тонких кишках з яєць виходять личинки, активно проникають у кровеносні судини й з кров'ю заносяться спочатку в печінку,

потім у праву половину серця, а звідти рухаються легеневою артерією до капілярів легень. Далі вони проникають у легеневі альвеоли, потім бронхіоли, бронхи, трахею, зі слизом під час кашлю — в роту порожнину й заковтуються. Паразитують збудники в тонких кишках, частіше в порожній кишці, рідше — в клубовій і дванадцятипалій. Нерідко виявляють незвичайну локалізацію аскарисів — у жовчних протоках печінки, підшлунковій залозі, шлунку. Розвиток гельмінта з моменту зараження до статевозрілої стадії триває 1,5–3 місяці. Тривалість їхнього життя — п'ять–сім місяців.

Під час проведення копроскопічних досліджень встановлено, що інвазивність свиноголовіть аскарисами в господарствах лісостепової та степової зон в середньому становила 35,9%. Максимальну екстенсивність аскаротної інвазії було зареєстровано в двочотиримісячних поросят (EI=35,2%) та відгодівельних підсвинків (45%).

У процесі дослідження сезонної динаміки аскаротної інвазії було встановлено, що пік припадав на грудень-лютий (до 27,8%). Спад екстенсивності аскаротної інвазії у досліджуваних тварин константували в літній період року (з червня по серпень).

Як діагностувати хворобу?

Клінічні ознаки та патогенетичні аспекти прояву аскаротозу мають багато спільних рис. Загалом патогенез має дуалістичне (подвійне) походження, оскільки ця хвороба можуть обумовлювати як личинкові, так і статевозрілі форми паразитів.

Ознаки хвороби залежать від інтенсивності інвазії, стадії хвороби, віку й загального стану тварини.

Клінічний прояв аскаротозу умовно поділяють на дві фази: легеневу, що пов'язана з міграцією личинок і відповідає гострому перебігу хвороби, й кишкову — паразитування статевозрілої стадії в кишках.

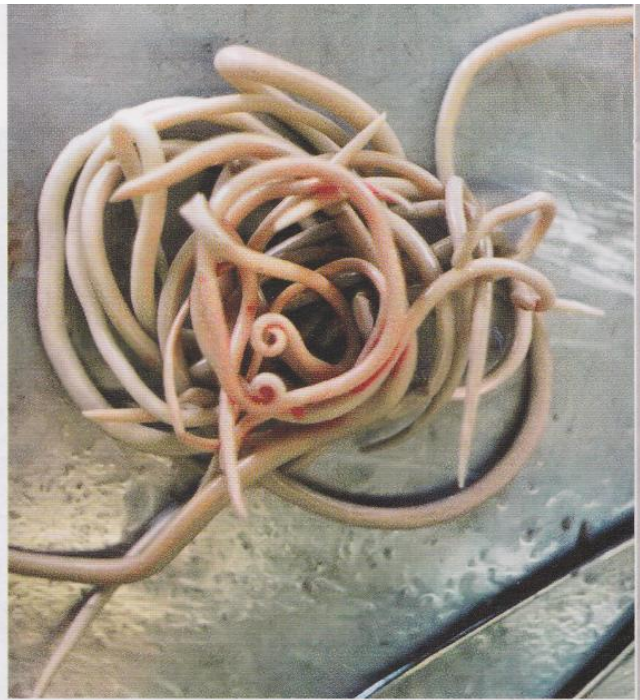
Після зараження в тварин спочатку з'являється кашель, хрипи, утруднене й прискорене дихання, блювання. В більшості тварин підвищується температура тіла, поросята відмовляються від корму, лежать, зариваються в підстилку.

За кишкової форми аскаротозу клінічні ознаки невиразні. Більшість уражених підсвинків недорозвинені, погано ростуть. У них порушується функція травного каналу, бувають пронос і блювання, апетит знижений та мінливий, у деяких тварин розвивається рахіт. М'ясо від таких свиней низької якості.

У дорослих свиней аскаротоз клінічно не проявляється. Вони можуть бути носіями збудника інвазії.

Під час розтину трупів поросят, що загинули в гострий період інвазії, основні зміни виявляють у печінці та легенях. Печінка повнокровна. Її поверхня вкрита численними білуватими осередками, що надають їй біло-плямистого вигляду.

Зображення показує значне геморагічне ураження в апікальній та серцевій частині інвазованих легень

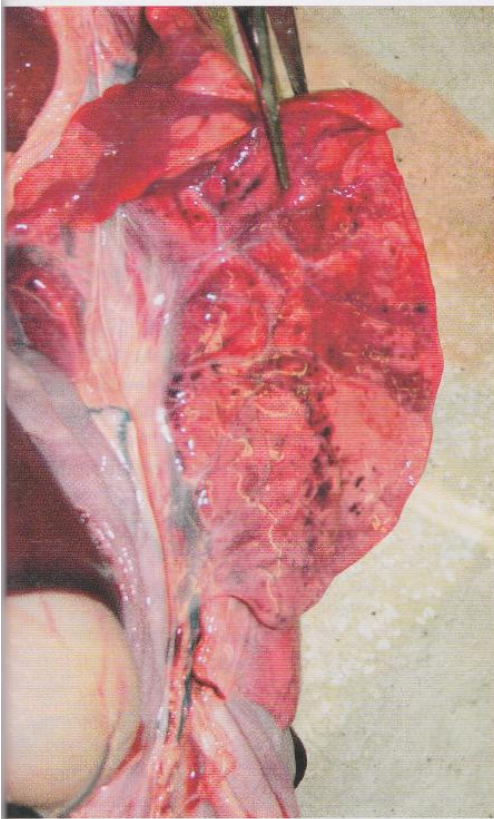
Зовнішній вигляд аскарід

На допомогу ветеринарові

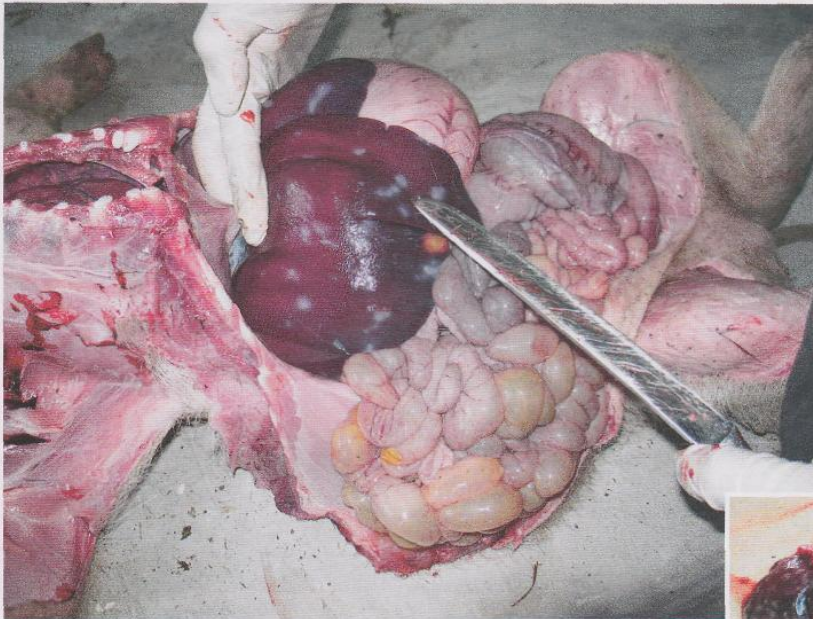
Фахівці ветеринарної медицини в господарствах прижиттєво діагностують аскаротоз на базі: а) аналізу епізоотологічних даних (географічне поширення гельмінтозу, сезонність, вік, умови годівлі та утримання свиней); б) клінічних досліджень (слід урахувати, що аскаротоз протікає з вираженими ознаками хвороби, а також субклінічно, що залежить від загальної резистентності тварини, її віку, інтенсивності інвазії, умов годівлі й утримання, породи та інших обставин); в) результатів лабораторних досліджень проб фекалій на наявність яєць, личинок або статевозрілих гельмінтів.

Для підтвердження діагнозу на ранній стадії розвитку, коли збудник ще не досяг статевої зрілості, а також за низької інтенсивності інвазії (гельмінтоносійство) застосовують діагностичні дегельмінтизації. При цьому відбирають три-п'ять свиней, у яких підозрюють захворювання, ізолюють і вводять їм антгельмінтик у терапевтичній дозі. Фекалії, виділені тваринами протягом доби, збирають і досліджують лабораторними методами для ідентифікації гельмінтів.

Туші забитих тварин, трупи загинув свиней досліджують методом неповних гельмінтологічних розтинів. При цьому враховують наявність патолого-анатомічних змін, встановлюють вид гельмінтів, знайдених у тих чи інших органах. Користуючись методами мікроскопії, визначають інтенсивність інвазії.

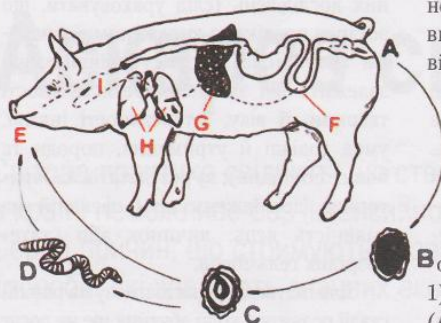
Зовнішній вигляд печінки свині, зараженої аскарозом

Гельмінтокопрологічні дослідження проводять співробітники лабораторій ветеринарної медицини та фахівці ветеринарної медицини господарств. Дослідженнями охоплюють не менше 10% поголів'я свиней вікової чи технологічної груп або ферми.

Профілактика та лікування

Асортимент протипаразитарних засобів для свиней обумовлюється видовим складом нематод, віком тварин, вартістю препарату та спектром його дії.

Значна кількість сучасних антигельмінтиків є похідними бензімідазолу — це препарати альбендазолу та фенбендазолу. Для застосування в свинарстві кращими є препарати на основі фенбендазолу (ФБ), оскільки: 1) індекс безпеки (ІБ) альбендазолу (АБ) — лише 8, а фенбендазолу — 500; 2) препарати ФБ не мають ембріото-

Личинки аскарид мігрують з тонкої кишки (F) в печінку (G) через печінкову ворітну вену, а потім в легені (H) через серце

Проби фекалій у кількості 2–50 г (мл), залежно від віку свиней, відбирають з прямої кишки досліджуваних тварин, поміщають у герметичний посуд. Проби номерують або зазначають кличку чи інвентарний номер тварини. В журналі реєстрації паразитологічних досліджень та в супровідній записці вказують місце, дату, час відбору проб, їхню кількість, вид та вік тварини й, обов'язково, наявність яких гельмінтів у неї передбачають виявити чи спростувати.

Зовнішній вигляд трупів поросят, хворих на аскароз

кисичної, канцерогенної, мутагенної, тератогенної та алергічної дії; 3) ФБ справляє овоцидну дію, що сприяє розриву епізоотичного ланцюга.

Препарати фенбендазолу застосовують індивідуально й груповим методом у дозі 15 мг/кг по ДР дворазово з інтервалом 10–12 годин.

Препарати групи макроциклічних лактонів у вигляді 1%-них розчинів вводять підшкірно в дозі 1 мл на 33 кг маси тіла одноразово.

У неблагополучних щодо аскарозу господарствах проводять профілактичні та преімагінальні дегельмінтизації.

Свиноматок дегельмінтизують за місяць до опоросу. Поросятам здійснюють профілактику так: улітку — вперше у віці 33–40 днів; удруге — 50–55; утретє — в 90 днів; узимку — вперше у віці 50–55 днів; удруге — 90 днів. У відгодівельних групах проводять гельмінтокопрологічні дослідження і, в разі потреби, тварин дегельмінтизують.

Одним із важливих заходів профілактики аскарозу є дезінвазія об'єктів навколишнього середовища. Для знищення яєць гельмінтів та їхніх личинок у приміщеннях використовують 5%-ний гарячий (70...80°C) розчин їдкого натру чи калію з розрахунку 0,5 л на 1 м² для дворазової обробки через 1 год та експозиції не менш 6 год; 10%-ний гарячий розчин ксилонату за дворазової обробки через 30 хв і експозиції 3 год; 3%-ний розчин йоду хлориду за температури 15...18°C у нормі 1 л розчину на 1 м² площі.